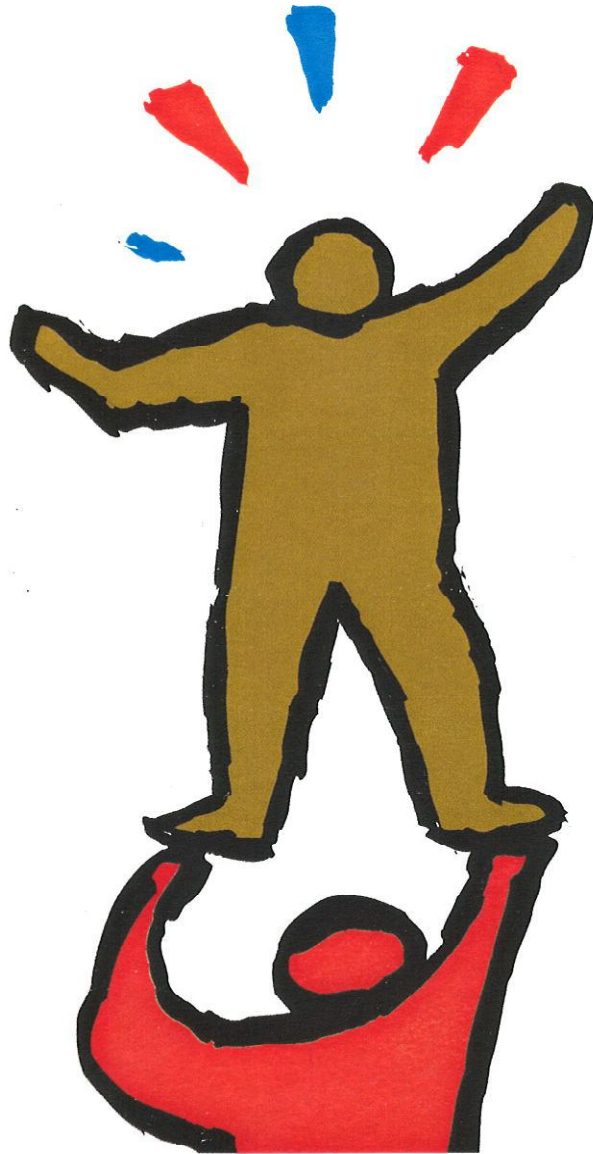

OMWANA SPREEKT!

over opvoeding, wonen en verbondenheid

Project OMWaNA

Inhoudelijk verslag ten behoeve van de financiers van het project
en andere geïnteresseerden

**Amsterdam
Maart 2008**

Vooraf

Eigen initiatief

Begin jaren negentig kwam een groepje oudere migranten op initiatief van één van hen bijeen. Ze waren van Marokkaanse, Turkse en Surinaamse afkomst en kenden elkaar van het project Teruggaan én Blijven, waar ze deel uit maakten van de inhoudelijke projectgroep.

Het motief om elkaar, enkele jaren na afloop van Teruggaan én Blijven, weer op te zoeken, was ongerustheid over de toekomstkansen van migrantenjongeren. De ouderen merkten in eigen kring dat er veel frustratie was onder jongeren en vroegen zich af wat hun eigen aandeel daarin was. Ze vonden het hoog tijd om binnen de diverse migrantengemeenschappen een discussie over thema's als opvoeding, sociale verantwoordelijk en identiteit te starten. Ze kozen voor een gemengde aanpak, dus niet alleen Marokkanen of alleen Surinamers, omdat ze in Teruggaan én Blijven ervaren hadden dat het samen optrekken tot diepgaander discussies en bredere inzichten leidt. Door samen op te trekken kunnen groepen van elkaar leren en laten zien dat ze over bestaande scheidslijnen heen willen stappen.

Uit de gesprekken met deze groep is het plan voor het project OMWaNA (Oudere Migranten Werken aan een Nieuw

Amsterdam) geboren. Een welbewust initiatief van oudere migranten die iets voor de Amsterdamse samenleving en vooral ook iets voor de toekomstkansen van jongeren wilden doen. In de inleiding op de projectopzet verwoordt de initiatiefgroep OMWaNA haar motieven als volgt:

“Als groep oudere migranten constateren wij dat er in de Amsterdamse samenleving in toenemende mate sprake is van fragmentatie en verharding.... Wij merken dat de tegenstellingen tussen de verschillende bevolkingsgroepen eerder toe dan afnemen en dat sommige groepen jongeren een zeer negatief imago hebben.... Als burgers van Amsterdam willen wij niet afwachten tot de overheid maatregelen neemt of tot er echte confrontaties tussen bevolkingsgroepen plaatsvinden. Wij willen zelf verantwoordelijkheid nemen en laten zien dat oudere migranten mensen met ideeën zijn die zich mede verantwoordelijk voelen voor het leefklimaat in Amsterdam.”

De groep heeft de stichting Bevordering Maatschappelijke Participatie (BMP) gevraagd om haar te ondersteunen bij de financiering en de uitvoering van het project.

Stedelijk en in stadsdelen

Bij de uitwerking van de projectopzet hebben de initiatiefgroep en BMP gekozen voor een dubbele aanpak, die aansloot bij de bestuurlijke organisatie van de stad Amsterdam en bij de belevingswereld van veel migranten. Op stedelijk niveau zou er een kerngroep gevormd worden die zich vooral zou richten op het uitwerken van de inhoud van het project. Daarnaast zouden er in vier stadsdelen groepen gevormd worden die zich tot doel hadden mensen te laten ervaren dat mee doen leuk kan zijn en dat er naast taal, nog vele andere manieren zijn om uit te drukken wat je belangrijk vindt.

De inhoudelijke doelstelling van het project is uitgewerkt in vier hoofdthema's:

- opvoeding
- sociale verantwoordelijkheid,
- wonen en veiligheid
- verbondenheid met het land van herkomst.

Voor deze thema's is gekozen omdat de initiatiefgroep aan de ene kant graag wilde spreken over het gedrag en de mogelijkheden van individuele mensen om bij te dragen aan veranderingen en omdat de groep aan de andere kant ook een bijdrage wilde leveren aan de visieontwikkeling over de toekomst van de stad Amsterdam. De inhoudelijke visie van de kerngroep zou

worden besproken met maatschappelijke organisaties en instellingen in de stad

In de stadsdelen is de nadruk gelegd op het ontwikkelen en uitvoeren van creatieve programma's. Achterliggende gedachte hierbij was dat ontmoeting en betrokkenheid tussen mensen meestal niet vanzelf ontstaan en dat het samenwerken aan een product waar ieder zijn talenten in kwijt kan maakt dat mensen elkaar op een andere manier leren kennen.

Er is bewust gekozen voor een project dat langer zou duren dan een jaar. Het werven van mensen om mee te doen is een arbeidsintensief proces. Hetzelfde geldt voor het betrekken van organisaties en organisaties om iets met de ontwikkelde visie te doen. Op basis van de verschillende deelprogramma's is berekend dat een duur van tweeëneenhalf jaar het beste zou zijn. In die tijd kunnen mensen elkaar echt leren kennen en hebben ze toch niet het gevoel voor hun leven vast te zitten aan een initiatief.

Afsluitende stadsmanifestatie

Ter afsluiting van het project zou er een stadsmanifestatie worden georganiseerd. Tijdens deze manifestatie konden de stedelijke kerngroep en de stadsdeelgroepen de resultaten van hun werk aan elkaar en aan de stad kunnen tonen.

Het OMWaNA zou volgens de Initiatiefgroep geslaagd zijn als het mensen en organisaties zou inspireren om op een andere manier te werken, als de deelnemers aan het project zich meer bewust zouden zijn van hun eigen kunnen en als er een open klimaat zou ontstaan waarin de bijdrage van migranten aan het maatschappelijk discours als waardevol zou worden gezien.

Veranderend klimaat

Het vinden van financiering voor het project bleek geen gemakkelijke opgave. Gesprekken met de gemeente Amsterdam en enkele andere potentiële financiers leverden in eerste instantie weinig op. Men vond het project te ambitieus en er waren al zoveel initiatieven in de stad was de mededeling.

Maar het tij veranderde. Op 11 september 2001 vlogen er twee vliegtuigen van al Qaida in het World Trade Centre in New York. Een periode van onzekerheid over mogelijke dreiging volgde. Op 2 november 2004 kwam de dreiging heel dichtbij. In de Amsterdamse Linneausstraat werd filmmaker en columnist Theo van Gogh vermoord door een Marokkaanse jongen. De Islam en de positie van migranten stonden door deze gebeurtenis opeens in het middelpunt van de discussie. Bevolkingsgroepen kwamen tegen over elkaar te staan. Politici en maatschappelijke organisaties stelden zich zelf de vraag

“Doen we wel genoeg en doen we niet de verkeerde dingen?”

In 2005 ondernamen de gemeente Amsterdam en maatschappelijke organisaties in de stad allerlei initiatieven om te voorkomen dat er een verdere verharding in de stad zou plaatsvinden. In dit klimaat groeide de ruimte voor een initiatief als OMWaNA. Het Oranje Fonds besloot een flinke investering te doen en bijna de helft van de kosten van het eerste jaar van het tweeënehalf jaar durende project op zich te nemen. De gemeente en andere fondsen volgden. Op 1 september 2005 kon het project OMWaNA van start gaan.

Deze start vond plaats in de tijd dat mevrouw Verdonk minister van vreemdelingenzaken en integratie was. In het politieke en maatschappelijke debat van toen namen partijen geen blad voor de mond. Migrantten moesten integreren. Er moest voorkomen worden dat er nog meer vreemdelingen naar Nederland kwamen en voor mensen die anderen op grond van religieuze motieven geen hand wilden geven, was geen plaats. Dit klimaat maakte dat veel migranten zich afgewezen voelden en de neiging hadden zich op hun eigen ‘eiland’ terug te trekken.

De initiatiefgroep stelde een nieuwe stedelijke kerngroep aan, die het project

moest dragen en moest zorgen voor een positieve uitstraling. Het was een zeer gemengde groep, niet alleen qua afkomst en sexe, maar ook qua leeftijd en maatschappelijke achtergrond. Een bestuurslid van de vrouwenvereniging van Mille Gürüs, zat zij aan zij met een jonge Surinamer, die uit ervaring wist wat de straatcultuur is, en een Marokkaanse vrouw van wie de dochter op voetballen zat. In de eerste bijeenkomst spraken zij met elkaar af, dat ze aandachtig naar elkaar zouden luisteren, dat ze zich niet zouden laten afleiden door de actuele politieke discussies en dat ze zelf het voortouw zouden nemen om de vier hoofdthema's van het OMWaNA en handen en voeten te geven. Ze wilden dat mensen in de stad uitgedaagd zouden worden om zelf verantwoordelijkheid te nemen en nieuwe avonturen met elkaar aan te gaan.

Ander politiek tij

Bij de afronding van het project op 29 februari 2008, lijkt het politieke tij enigszins gekeerd. Aan de ene kant zijn er de mensen als Wilders en Verdonk die waarschuwen voor het gevaar van de Islam en die blijven hameren op aanpassing. Aan de andere kant zijn er de mensen als minister Vogelaar en bestuurders van de grote steden die uit ervaring weten dat de integratie discussie niet in oneliners te voeren is en die zien hoeveel inzet er is in de verschillende steden en wijken om te zorgen dat het

klimaat voor iedereen leefbaar is. Het is opvallend hoezeer de thema's van OMWaNA die bij het prille begin van het project nauwelijks weerklank vonden, leven in Amsterdam. Opvoeding, sociale verantwoordelijkheid, bewonersparticipatie en de kracht van creativiteit en nieuwe culturele ontwikkelingen zijn thema's die in vrijwel iedere krant en in vrijwel ieder debat terugkomen. Migrantinnen in Amsterdam laten, nu ze van de eerste schrik over de harde toon in de debatten heen zijn, nadrukkelijk van zich horen. Uitgedaagd door de politieke discussies en gestimuleerd door de gemeente en tal van maatschappelijke initiatieven, voelen ze zich in toenemende mate ook zelf verantwoordelijk voor de noodzakelijke veranderingen en de ontwikkeling van een kansrijke samenleving in Amsterdam. De stedelijke kerngroep van OMWaNA en de stichting BMP hebben de overtuiging dat zij, hoewel niet altijd voor iedereen even zichtbaar, nadrukkelijk hebben bijgedragen aan deze ontwikkeling. In onderstaand verslag is te lezen op welke manier OMWaNA daarbij te werk is gegaan. Het verslag geeft een overzicht van de initiatieven en activiteiten die in het kader van het project hebben plaatsgevonden. Tevens wordt gekeken in hoeverre de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen van het project gerealiseerd zijn.

Het verslag begint met een korte weergave van de oorspronkelijke projectopzet. Daarna

volgt , in hoofdstuk 2, een beschrijving van de uitkomsten in drie afzonderlijke paragrafen:

- A. Inhoudelijke uitwerking van de vier hoofdthema's van OMWaNA
- B. De programma's van de stadsdeelgroepen en de stadsmanifestatie

- C. Betrokken personen, organisaties en instellingen

Het verslag wordt afgesloten met een korte nabeschuiving over kansen voor de toekomst van de stedelijke kerngroep en BMP.

1. De opzet van het project OMWaNA

Aanleiding

Het project OMWaNA is zoals gezegd, begonnen als een initiatief van een groep oudere Marokkanen, Turken en Surinamers. Zij wilden dat er een project zou komen dat zich zou richten op:

- meer en open communicatie tussen de verschillende generaties migranten;
- meer mogelijkheden om deel te nemen aan de Nederlandse samenleving
- erkenning van het feit dat migranten zich verbonden voelen met zowel het land van herkomst als Nederland.

Doel van het project

In de projectopzet is het doel van het project als volgt geformuleerd:

“Doel van het project OMWaNA is het leveren van een actieve bijdrage vanuit de diverse migrantengemeenschappen aan de invulling van het begrip burgerschap door:

1. dit begrip aan de hand van vier thema's nader te verkennen en uit de werken in concrete programma's die op stadsdeelniveau kunnen worden uitgevoerd. Deze vier thema's zijn:
  - opvoeding
  - wonen en veiligheid
  - sociale verantwoordelijkheid
  - verbondenheid met het land van herkomst;

2. de maatschappelijke betrokkenheid van migranten in Amsterdam te bevorderen en hen te activeren om zelf met ideeën en voorstellen te komen die praktische invulling geven aan het begrip burgerschap
3. nieuwe vormen te ontwikkelen voor de communicatie tussen (oudere) migranten en andere bevolkingsgroepen.”

OMWaNA wordt inhoudelijk gedragen door de stedelijke kerngroep bestaande uit vijftien migranten van verschillende leeftijden (drie generaties) van Marokkaanse, Turkse en Surinaamse afkomst. In vier stadsdelen zijn stadsdeelgroepen gevormd die zich gericht hebben op het ontwikkelen en uitvoeren van creatieve programma's rond de hoofdthema's van OMWaNA. De stichting BMP is verantwoordelijk voor de processturing binnen het project en de ondersteuning van de verschillende groepen die hierin actief zijn.

Het Oranje Fonds, Het VSB fonds, het SKaN fonds en de gemeente Amsterdam hebben bijgedragen aan de financiering van alle drie de delen van het project. De stichting Doen, vier stadsdelen en het Amsterdams Fonds voor de Kunsten hebben bijgedragen aan de

financiering van het tweede en derde deel project.

Methode

Het OMWaNA is gebaseerd op vier methodische uitgangspunten:

1. Het creëren van verschillende mogelijkheden van betrokkenheid
2. Het werken met heldere activiteitenconcepten waarin mensen zichzelf kunnen uiten
3. Een organisatorische aanpak waarin de centrale stad en de stadsdelen verschillende rollen spelen.
4. Een grote mate van overdraagbaarheid van de te ontwikkelen programma's en producten.

Stedelijke kerngroep

De stedelijke kerngroep heeft in het project een belangrijke functie. Bij aanvang zijn voor deze groep de volgende taken geformuleerd:

1. Het inhoudelijk uitwerken van de vier thema's en het consulteren van groepen en personen die een bijdrage kunnen leveren aan de themaontwikkeling.
2. Het ontwikkelen van aan de vier thema's gekoppelde voorbeeldprogramma's die uitvoerbaar zijn op stadsdeelniveau en die de ruimte bieden om ook andere bevolkingsgroepen te betrekken.
3. Het vormen van uitwerkingsgroepen binnen een aantal stadsdelen.

4. Het verzamelen en beoordelen van de resultaten van de uitwerkingsgroepen.

Stadsdeelgroepen

In vier stadsdelen (Noord, Geuzenveld-Slotermeer, Zeeburg en De Baarsjes) waar veel migranten wonen zijn uitwerkingsgroepen van acht tot twaalf personen gevormd.

De vier stadsdelen die mee hebben gedaan aan OMWaNA zijn gekozen omdat de betreffende stadsdeelbesturen aangaven enthousiast te zijn over de voorgestelde aanpak en bereid waren zelf geld in de uitvoering van het programma te investeren.

Taken van de stadsdeelgroepen zijn:

1. Het op basis van handreikingen van de stedelijke kerngroep ontwikkelen van een plan voor één of meerdere creatieve programma's die in het stadsdeel kunnen worden uitgevoerd en die passen binnen een budget van maximaal € 10.000.
2. Het zorgdragen voor de uitvoering van deze programma's
3. Het organiseren van een publieke presentatie van de programma's in het stadsdeel en op de afsluitende OMWaNA stadsmanifestatie
4. Het actief betrekken van mensen, organisaties en instellingen uit het stadsdeel bij de uitvoering en de presentatie van het OMWaNA stadsdeelprogramma.

Beoogde aantallen betrokkenen

In de projectopzet staan de volgende beoogde aantallen betrokkenen genoemd:

Initiatiefgroep	12 personen
Stedelijke kerngroep	15 personen
Stadsdeelgroepen (4 stadsdelen)	40 personen (4 x 10)
Betrokken instellingen/organisaties in stadsdelen	20 instellingen/organisaties (4 x 5)
Betrokken personen (4 stadsdelen)	400 migranten (4 x 100) 300 anderen (4 x 75)
consultatieronde over visie en vervolg Stadsmanifestatie	40 groepen 100 mensen die al betrokken zijn 100 nieuwe mensen

Het project wordt als geslaagd beschouwd als:

1. De stedelijke kerngroep op basis van de vier OMWaNA thema's een visie en een voorbeeldprogramma's voor de stadsdelen heeft ontwikkeld (eerste jaar)
2. Als in de stadsdelen groepen actief hebben samengewerkt aan het

totstandkomen van producten als: videofilms, toneelstukken, debatten, maquettes, muurschilderingen etc.

3. Als mensen en organisaties op stads- en stadsdeelniveau verder werken met elkaar en/of met de producten die in het OMWaNA ontwikkeld zijn.

2. Thema's, stadsdelen en stadsmanifestatie

In het werk van de stedelijke kerngroep hebben drie lijnen centraal gestaan:

1. Het inhoudelijk uitwerken van de vier hoofdthema's van OMWaNA en het nader invullen van het begrip burgerschap;
2. Het vormen van stadsdeelgroepen en het actief begeleiden van deze groepen om tot programma's en producten te komen;
3. Het betrekken van personen, organisaties, instellingen, personen, politici en bestuurders bij de inhoudelijke discussies en de manier van werken van OMWaNA.

A. Inhoudelijke uitwerking thema's

De stedelijke kerngroep heeft gefunctioneerd van oktober 2005 tot en met december 2007. In het eerste jaar heeft de groep zich, onder leiding van Samira Bouchibti, gebogen over de uitwerking van de vier thema's. Over elk thema is in de groep meerdere malen gediscussieerd. Daarbij heeft de eigen ervaringskennis een belangrijke rol gespeeld. Ook hebben leden van de groep hun visie op bepaalde thema's verwoord door middel van schilderijen en foto's. De groep heeft over elk thema een manifest uitgegeven. In november 2006 heeft de kerngroep het boekje "OMWaNA

werkt!" uitgebracht. In deze publicatie staan de vier manifesten en de programma's van de stadsdeelgroepen gebundeld. In de inleiding schrijft de kerngroep:

"Als leden van OMWaNA willen we kloven overbruggen. We willen laten zien dat migranten zich zeer verbonden voelen met Amsterdam en dat ze een positieve bijdrage kunnen leveren zonder hun achtergronden te verloochenen.

Wij willen een nieuw Amsterdam waarin niet over de hoofden van mensen heen gesproken wordt. Waar men daadwerkelijk naar de mening van de ander luistert, waar eigen initiatief wordt gesteund en ieder verantwoordelijkheid neemt voor zijn eigen keuzes. Een stad waarin mensen zich verbonden voelen met elkaar, omdat ze samen werken aan verandering en verbetering. Een stad waarin iedereen zich thuis voelt en waar mensen het gevoel hebben dat de straat van hun is. In het nieuwe Amsterdam waaraan wij werken zijn de wijken en buurten gemengd qua bevolkingssamenstelling, maar kunnen mensen wel in de buurt van hun familie of vrienden wonen. Nieuw Amsterdam is een leefbare vrolijke stad waar culturen elkaar beïnvloeden. Een stad die erkent dat diversiteit tot creativiteit leidt en dat

creativiteit een belangrijke voorwaarde is voor een dynamische samenleving.”

In het tweede jaar heeft Saskia Moerbeek van BMP de gespreksleiding overgenomen omdat Samira Bouchibti lid werd van de Tweede Kamer. Enkele leden van de groep moesten wegens andere werkzaamheden afscheid nemen van de groep. Zij werden vervangen door nieuwe mensen. In dit jaar heeft de kerngroep op basis van de manifesten drie werkconferenties met een speciale OMWaNA aanpak georganiseerd, om organisaties, instellingen en personen te betrekken bij de inhoudelijke ideeën van OMWaNA. Ook zijn er met diverse organisaties in de stad afzonderlijke gesprekken over de manifesten gevoerd. Ten behoeve van de OMWaNA stadsmanifestatie op 21 oktober 2007 heeft de kerngroep een vijfde manifest uitgeven met als hoofdthema Nieuw Amsterdam.

A.1 Opvoeding

In hun gesprekken hebben de leden van de kerngroep het thema opvoeding op verschillende manieren verkend. Ze hebben:

- Geinventariseerd aan welke onderwerpen en vraagstukken ze denken als het over opvoeden gaat
- Zich afgevraagd aan wie ze hun boodschap willen richten
- Naar hun eigen opvoeding gekeken en zich afgevraagd wat daar positief en wat daar negatief aan was

- Hun eigen idealen verwoord
- De maatschappelijke context benoemt waarin migrantenouders hun kinderen opvoeden.

De uitkomsten van deze intensieve discussies zijn neergelegd in OMWaNA manifest nr. 1.

In het manifest spreekt de kerngroep aan de ene kant ouders zelf aan om zich actief op te stellen en vooral veel te communiceren met hun kinderen. “Ook al leef je in een omgeving, waarvan je soms het gevoel hebt dat die niet van jou is, blijf jezelf als uitgangspunt nemen. Denk aan wat je in je eigen opvoeding positief vond en wat je negatief vond. Bedenk hoe je die ervaringen in de opvoeding van je kinderen wilt gebruiken.”

Aan de andere kant spreekt de groep scholen en bestuurders aan om met alle mogelijke middelen ruimte te scheppen voor het onderlinge gesprek van ouders en voor de bijdrage van ouders in het debat over opvoeding en onderwijs.

Het manifest is breed verstuurd aan zelforganisaties, politieke partijen, schoolbesturen en andere belanghebbenden. Naar aanleiding van het OMWaNA opvoedingsmanifest heeft er een gesprek plaatsgevonden met een Amsterdamse vertegenwoordiger van het onderwijsvernieuwingsplatform van de vier grote steden. Dit platform had juist zelf een manifest uitgebracht met een oproep om te

investeren in het onderwijs en de toekomst van jongeren. Het meest opvallend aan het manifest van de scholen was het ontbreken van de ouders als belanghebbende en betrokken partij. In het gesprek met de vertegenwoordiger van het onderwijsplatform werd het belang van het betrekken van met name migrantenouders volmondig erkend. Maar ook werd geconstateerd dat scholen op dit gebied weinig echte praktijken hebben ontwikkeld.

Werkconferentie: Hoe ben je zelf opgevoed?

Op 15 december 2006 heeft de kerngroep een werkconferentie over opvoeding georganiseerd waaraan ruim vijftig mensen deelnamen. Tijdens de conferentie maakten de deelnemers (migranten, ambtenaren, politici, vertegenwoordigers van scholen, moeder en kind centra, jongerenwerk en anderen) kennis de manier van werken van OMWaNA. Het gesprek werd aan zeven ronde tafels gevoerd. Iedere deelnemer werd gevraagd om twee positieve en twee negatieve aspecten van zijn/haar eigen opvoeding op kaartjes te schrijven. Daarna werden de mensen aan de tafels gevraagd aan elkaar te vertellen wat ze op hadden geschreven en wat daar de betekenis van was. Door deze manier van aanpak ontstonden aan de tafels zeer levendige discussies, waarbij geen sprake was van scheidslijnen tussen allochtonen en

autochtonen of tussen ouders en professionals.

Na de tafelgesprekken vertelde schrijfster Yasmine Allas over haar eigen ervaringen en verwarring bij het opvoeden van kinderen in een omgeving die zo anders is dan de omgeving waar je zelf bent opgevoed. In de laatste gespreksronde kwam de vraag aan de orde wat ouders nodig hebben om bewuste opvoeders te kunnen zijn.

Belangrijke uitkomst van de conferentie was dat migrantenouders vinden dat er voor hen veel te weinig podia en mogelijkheden zijn om over opvoeding van gedachten te wisselen en om hun vragen aan de orde te stellen. Opvoeding wordt teveel gezien als het aanleren van bepaalde opvoedingsmethoden, zonder dat er gekeken wordt naar achterliggende mensbeelden en eigen toekomstbeelden. Verder werd er geconstateerd dat er nog veel te weinig sprake is van ouderbetrokkenheid bij scholen, dit geldt met name voor de middelbare scholen. Ouders worden uitgenodigd om de agenda van de school te volgen. Ze mogen luisteren naar uitleg over hoe het systeem werkt en krijgen opdrachten mee, maar hun eigen gedachten en belevingswereld en hun behoeften komen nauwelijks aan bod.

Ouders en jongeren

In vervolg op de werkconferentie en op de besprekingen met het onderwijsplatform

heeft OMWaNA contact gelegd met diverse met middelbare scholen (VMBO) over de inhoud van het manifest en andere manieren waarop ouders betrokken kunnen worden. Deze gesprekken hebben onder mee geresulteerd in:

1. Een serie van vier OMWaNA gesprekken met een twintigtal ouders van diverse achtergronden op het Montessori College Oost over opvoeding en de vraagstukken die het opvoeden in een ander land volgens de ouders met zich mee brengt (het is een school waar veel nieuwkomers zitten). Er namen zo'n twintig ouders van Marokkaanse, Turkse, Columbiaanse, Thaise en Burundese afkomst deel aan de bijeenkomsten. Zij hebben op zeer openhartige wijze met elkaar gepraat. Tijdens de gesprekken bleek hoezeer een open gesprek ouders die zelf vaak erg met de opvoeding worstelen, tot steun kan zijn. In het kader van hun Nederlandse les hebben de ouders de uitkomsten van hun gesprekken verwerkt in een boekje. Ze hebben daarin de volgende uitspraken opgenomen:

- "Ouders en opvoeders moeten ook naar hun kind luisteren. Ouders hebben veel goede ideeën, maar een kind vaak ook.

- Ouders en opvoeders moeten altijd weten waar hun kind is. Het is normaal om je zorgen te maken.
- Het is belangrijk om je kind te vertellen over de familie en om foto's te laten zien. Vooral als de familie niet in Nederland woont, omdat je kind anders met vragen blijft zitten.
- Ouders en opvoeders moeten complimenten geven als een kind iets goed doet thuis of op school. Dan voelt het kind zich sterk en heeft hij of zij zin om verder te gaan."

2. Een inhoudelijk gesprek tussen OMWaNA ouders en jongeren van het ROC Amsterdam, dat in samenwerking met de stichting Voorbeeld is georganiseerd. Doel van dit gesprek was om na te gaan welke onderwerpen jongeren graag met ouderen willen bespreken en in wat voor klimaat dat het beste kan. Het was een bijzonder gesprek waar ruim twintig jongeren en vier ouders van OMWaNA (stedelijke kerngroep en stadsdeelgroepen) aan deelnamen. Het bleek voor de jongeren heel bijzonder te zijn om ouders te ontmoeten waarmee je openlijk over allerlei zaken kunt praten en die er begrip voor hebben als je kritiek hebt op de opvoeding die je zelf hebt gehad. Een van de ouders van OMWaNA vertelde dat ze zelf vroeger

ook is geslagen en hoe ze daar nu mee omgaat in de opvoeding van haar zoons. De discussies gaven veel stof tot nadenken. Een Marokkaanse vader van de stadsdeelgroep Noord heeft voorgesteld een pool van ouders te vormen die regelmatig op scholen met jongeren gaat praten over de inhoud van het manifest en vooral over de eigen ervaringen en inzichten rond opvoeding.

Thema leeft

De leden van de stedelijke kerngroep merkten al snel dat opvoeding een thema is dat erg leeft binnen de verschillende migrantengemeenschappen. De gesprekken die de groep met diverse organisaties en groepen voerde, waren zeer levendig. Veel ouders ervaren de beeldvorming over hun opvoedkwaliteiten als zeer negatief. Tegelijkertijd realiseren ze zich dat opvoeden in een andere land en een andere cultuur allerlei nieuwe uitdagingen met zich mee brengt en dat de 'manier van vroeger' nu soms niet meer past. Steeds meer ouders zijn op zoek naar een nieuwe invulling van hun rol. Tijdens de uitvoering van OMWaNA merkten de leden van de stedelijke kerngroep in de praktijk de eerste tekenen van een omslag in het denken van migrantenouders. Met name vaders zijn zich aan het bezinnen zijn op hun rol en de manier waarop ze daar invulling aan willen geven (bijvoorbeeld vaders in Bos en

Lommer). Hoewel het niet direct aantoonbaar is dat dit het resultaat is van het werk van OMWaNA zien de leden van de groep deze veranderingen wel degelijk als gevolgen van hun inspanningen om de discussie over opvoeding op een andere manier te voeren en migrantenouders direct zelf aan te spreken op hun verantwoordelijkheid.

De opvoedingsdiscussie van OMWaNA waarbij ouders niet worden aangesproken met kant en klare voorbeelden hoe ze moeten opvoeden, maar waarin ze ook de ruimte krijgen om zelf te formuleren wat ze belangrijk vinden en dat te spiegelen aan hun eigen en andermans ervaringen, vindt veel weerklank in de stad. Om de omslag verder te laten gaan en de rol van ouders meer zichtbaar te maken is het nodig om nieuwe praktijken op het gebied van ouderbetrokkenheid te ontwikkelen. De ervaringen binnen OMWaNA bieden hier prima aanknopingspunten voor. De stedelijke kerngroep wil graag dat er in vervolg op haar inspanningen, in verschillende stadsdelen kringen van ouders worden gevormd, waarin zij met elkaar, aan de hand van eigen vragen en behoeften, aan de hand van de OMWaNA gespreksmethode, van gedachten kunnen wisselen over opvoedingsvraagstukken. Ook vinden ze het belangrijk dat er meer gesprekken komen tussen ouderen en jongeren.

A.2 Wonen en veiligheid

Het thema wonen en veiligheid is door de stedelijke kerngroep op een andere manier besproken dan het thema opvoeding. Natuurlijk heeft iedereen ervaring met wonen, maar de discussie over dit onderwerp gaat in een grote stad als Amsterdam vooral ook over de verhouding van bewoners met instellingen en organisaties als woningcorporaties, projectontwikkelaars, stadsdelen, inspraakprocedures en dergelijke. Verschillende leden van de kerngroep hebben zelf, of in hun familie te maken met de grootscheepse stadsvernieuwingsprojecten die in Amsterdam West plaatsvinden. Een kerngroeplid is opbouwwerker van beroep, een ander is lid van een bewonerscommissie. Weer een ander moest zelf haar huis verlaten omdat dit gesloopt werd. De informatie over woningtoewijzing, het ontstaan van segregatie, de manier waarop woningcorporaties omgaan met inspraakprocedures en dergelijk kwamen dus uit de eerste hand. Daarnaast heeft de groep zich meerdere malen gebogen over de vraag hoe de ideale woonwijk eruit zou moeten zien, qua samenstelling van de bevolking, soort gebouwen, inrichting van de openbare ruimte en voorzieningen. In het OMWaNA manifest 2 geeft de kerngroep haar visie op wonen en veiligheid weer. "We willen allemaal graag wonen in een schone, veilige, levendige buurt met veel groen en

genoeg licht. We willen een hartelijk contact met onze burens en het gevoel hebben dat de straat en de wijk van ons zijn. We willen onze boodschappen in de buurt kunnen doen. We willen een plein of een park dichtbij hebben om te spelen, te kletsen en te recreëren. Velen van ons wonen het liefst in een gemengde wijk, waar we mensen met andere culturele achtergronden kunnen ontmoeten, maar ook mensen die zo'n beetje dezelfde levensstijl hebben als wij zelf. Als leden van de kerngroep OMWaNA kiezen wij voor een beleid dat zich richt op het vergroten van de betrokkenheid van bewoners en op het ontwikkelen van positieve sociale controle."

Manifest 2 is gestuurd aan woningcorporaties, stadsdeelbestuurders, politici, bewonerscommissies, zelforganisaties, opbouwwerk, steunpunten wonen en andere belanghebbenden. In aansluiting daarop zijn er gesprekken gevoerd met onder meer het Amsterdams Steunpunt Wonen, de Algemene Woningbouw Vereniging, woningcorporatie Y-mere, het stadsdeel De Baarsjes, federatie van woningcorporaties Far West, woningcorporatie het Oosten en het stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer.

Werkconferentie: de ideale wijk?

Op 9 maart 2007 vond in Pakhuis de Zwijger de OMWaNA werkconferentie over wonen en veiligheid plaats. Aan deze conferentie namen ruim zestig mensen deel,

een gemêleerd gezelschap van vertegenwoordigers, woningcorporaties, zelf-organisaties, opbouwwerk, individuele mensen uit het OMWaNA netwerk, politici en bestuurders. Met elkaar hebben de deelnemers, gezeten aan ronde tafels, met behulp van blokkendozen ideale woonwijken gebouwd. Voor deze methode is gekozen om de deelnemers te laten ervaren dat mensen van verschillende achtergronden op deze manier makkelijk kunnen samenwerken en ideeën kunnen uitwisselen, en om de creativiteit van mensen te tonen, die in normale inspraakprocedures zelden of nooit aan bod komt. Tijdens het bouwen werd er veel gediscussieerd over de achterliggende motieven, waarom mensen voor een bepaalde indeling van een wijk of voor een bepaald type gebouw kozen.

Na het bouwen volgde een presentatie van de jonge architecte Afaina de Jong, die de deelnemers mee nam op een reis langs verschillende steden in de wereld, met als thema: ruimte voor eigen initiatieven van bewoners. De conferentie werd afgesloten met een paneldiscussie waar een stadsdeelvoorzitter, een vertegenwoordigers van een woningcorporatie, een lid van de gemeenteraad, iemand van het Amsterdams Steunpunt Wonen en twee leden van de stedelijke kerngroep deelnamen. Het was opmerkelijk om het verschil te zien, tussen de gesprekken aan de tafels, waar iedereen

open met elkaar sprak en de paneldiscussie waar iedereen als het ware in de vertrouwde rollen schoot en de standpunten naar voren bracht die men altijd al naar voren brengt. Pas een het van de van de discussie lukte het gespreksleider Tariq Youssef om wat beweging in de discussie te krijgen. De laatste minuten werd er toch nog actief gezocht naar mogelijkheden om bewoners op een andere manier bij planontwikkeling op het gebied van wonen te betrekken.

Andere manieren van betrokkenheid

Een belangrijke uitkomst van de serie OMWaNA discussies over wonen is, dat bewoners van Amsterdam en zeker ook de nieuwe Amsterdammers graag op andere manieren betrokken willen worden bij de ontwikkeling van plannen voor nieuwbouw, herinrichting van bestaande wijken en woningverdeling, dan nu gebruikelijk is. De ervaringen van OMWaNA leren dat andere manieren van aanspreken van bewoners en vooral ook het in een veel vroeger stadium op een creatiever manier betrekken van bewoners tot verrassende resultaten kan leiden. In de gesprekken met de diverse woningcorporaties en stadsdelen heeft de kerngroep ervaren dat er bij deze partijen een grote behoefte bestaat aan nieuwe vormen om met name de voor hen vaak onbereikbare groep migranten bij stadsvernieuwingsprocessen te betrekken. Intenties en enthousiasme vormen echter nog geen praktijk. Daarom stelt de

stedelijke kerngroep voor om de komende tijd, in samenwerking met woningcorporaties een aantal experimenten te ontwikkelen die gericht zijn op het vroegtijdig betrekken van bewoners bij de ontwikkeling van plannen voor nieuwbouw, renovatie van bestaande bouw en herinrichting van een bepaald gebied.

A.3 Sociale verantwoordelijkheid

In de discussies van de kerngroep over sociale verantwoordelijkheid liepen in eerste instantie een aantal begrippen door elkaar: Sociale cohesie, sociale verantwoordelijkheid, burgerschap, ontmoeting en binding, integratie, waar praten we eigenlijk over en wie is verantwoordelijk? Gaat het om de inzet van burgers, of gaat het om doelstellingen van de overheid? Uiteindelijk is de groep erin geslaagd een aardig onderscheid te maken in de begrippen. In het OMWaNA manifest 3 wordt sociale verantwoordelijkheid in de eerste plaats gezien als een zaak van burgers zelf. Maar zegt de kerngroep, dat betekent niet dat je persé actief moet zijn in je buurt. Je kinderen goed opvoeden, op een vreedzame manier met je buren samenleven, ook dat zijn vormen van sociale verantwoordelijkheid. "Sociale verantwoordelijkheid draait niet om grote gebaren en heldendaden. Het kenmerkt zich vooral door uit te gaan van je eigen gevoel en talent en door klaar te staan voor je medemens". Speciale aandacht vraagt de

groep voor de positie van jongeren. "Niet alleen klagen over het gedrag van jongeren die op straat hangen, of van ouders die zich niet met hun kinderen bemoeien, maar ook met ze in gesprek gaan", zo luidt een van de stellingen in het manifest. Bovendien vraagt de kerngroep aandacht voor de discriminatie op scholen en binnen bedrijven die het jongeren soms moeilijk om een geschikte stageplaats of baan te vinden.

Omdat sociale verantwoordelijkheid een thema is dat door alle andere activiteiten van het OMWaNA heen loopt, heeft de stedelijke kerngroep besloten om hier geen aparte werkconferentie over te organiseren. In de activiteiten van de verschillende stadsdeelgroepen komt het thema, of in de gemaakte producten, of in de motivatie van de mensen om deel te nemen, nadrukkelijk aan de orde.

Zelf actief zijn

De vele mensen die actief zijn geweest in OMWaNA toonden zich enthousiast, omdat ze merkten dat ze op een positieve manier iets konden doen en andere mensen, die ze in het dagelijks leven niet tegenkomen, konden leren kennen. Door mee te doen met de creatieve programma's konden de leden van de stadsdeelgroepen laten zien dat ze iets voor hun wijk of buurt willen betekenen, met andere woorden, dat ze hun sociale verantwoordelijkheid willen tonen.

A.4 Verbondenheid met het land van herkomst

In de oorspronkelijke projectopzet worden bij dit thema twee invalshoeken genoemd:

1. Het ontwikkelen van programma's die migranten van allerlei soorten de gelegenheid geven hun verbondenheid met hun land van herkomst uit te drukken met allerlei expressievormen (toneel, gedichten, wandkleden, zang etc.).
2. Na te gaan welke ontwikkelingen in de landen van herkomst gestimuleerd moeten worden om tot goede voorzieningen voor ouderen te komen en te kijken op welke wijze migranten in Nederland, in partnerschap met Amsterdamse bedrijven, ngo's en/of de gemeente hieraan een bijdrage kunnen leveren.

In de praktijk konden de leden van de kerngroep met de eerste invalshoek uitstekend uit de voeten. Ze namen voorwerpen van thuis mee die hun verbondenheid met hun land van herkomst symboliseerden en ontdekten dat ze meer Marokkaan of juist meer Amsterdammer zijn dan ze zelf beseffen. Ze brachten hun verbondenheid tot uitdrukking in schilderijen en gedichten en spraken over de vraag in hoeverre het belangrijk is voor jongeren om te weten waar ze vandaan komen en wat de geschiedenis van hun familie is.

De tweede invalshoek kreeg veel minder aandacht. Manifest nummer 4 gaat vooral over de noodzakelijke ruimte om je met twee of meerdere landen verbonden te kunnen voelen en het belang van het kennen van je geschiedenis voor je eigen identiteitsontwikkeling.

"...we merken dat van nieuwe Nederlanders gevraagd wordt zich aan te passen aan de Nederlandse samenleving op zo'n manier dat er geen sprake meer is van integratie, maar van assimilatie. Dat betekent dat je alles wat je doet herinneren aan het land van herkomst achter je moet laten en vergeten. Dat is niet mogelijk. Dit kan en mag je niet verlangen van mensen, want de verbondenheid zit in je hart en in je hoofd en is onlosmakelijk deel van de persoon die je bent."

Wil je een volwaardig mens zijn, dan moet je je eigen verhaal kennen en je bewust zijn van je identiteit. Voor ieder mens is het belangrijk te weten waar hij vandaan komt. Je identiteit wordt gevormd door het land van je moeder en van je vader, de plaats waar je geboren bent, de plek waar je opgegroeid bent, waar je nu woont, de ta(a)l(en) die je spreekt, je religie, het sociale milieu waarin je verkeert, de opleiding die je hebt genoten en ga zo maar door."

In de netwerkbijeenkomsten die er voor de leden van de verschillende groepen binnen OMWaNA zijn georganiseerd, heeft het

thema herhaaldelijk op de agenda gestaan. Dit leidde ertoe dat verschillende stadsdeelgroepen hiermee aan de slag zijn gegaan.

Een mooi voorbeeld is het theaterstuk *De rode schoenen van Hasan* dat door de stadsdeelgroep Zeeburg is gemaakt. In dit stuk dat gebaseerd is op verhalen van bewoners van Zeeburg, gaat het over daar en hier, vroeger en nu en dat wat ons bindt.

Manifest nummer 4 is toegestuurd aan politici en bestuurders van de centrale stad en stadsdelen, aan scholen, zelforganisaties kunstinstellingen, jeugdwerk en anderen. Het was opvallend te merken dat dit thema met name in Surinaamse kring veel weerklank vond. Juist als het lijkt dat mensen in belangrijke mate geïntegreerd zijn, ontstaat de behoefte de eigen achtergronden levend te houden en deze op een positieve manier uit te dragen.

Werkconferentie: Hoe uit je je verbondenheid?

De werkconferentie over dit thema, die plaatsvond op 11 mei 2007, had een ander karakter dan de twee voorgaande conferenties. Tijdens deze conferentie, waar zo'n veertig mensen aan deelnamen, stond vooral het gevoel centraal. Gezeten aan de bekende ronde tafels werden de deelnemers eerst uitgenodigd om van een stapel kaartjes met trefwoorden er drie te kiezen die voor hen belangrijk waren als het

gaat om verbondenheid met het land van herkomst of andere landen. Het was opvallend hoe vaak te kaartjes identiteit en geschiedenis gekozen werden. Na de uitwisseling over de keuze van de kaartjes en de verhalen die daarbij hoorden, volgde een optreden van zanger/gitarist/dichter Babak Amiri. Hij liet op aansprekende wijze horen hoe hij met verschillende cultuurinvloeden omgaat en hoe hij verschillende stijlen integreert in nieuwe muzikale vormen.

Aangestoken door de muziek van Babak zongen de deelnemers liederen uit hun eigen landen. Hoewel de muziek heel verschillend was, ontstond er al gauw een overstijgend gevoel van verbondenheid in het migrant zijn.

De Nederlanders die aan de conferentie deelnamen hadden het wat moeilijker dan de andere deelnemers. Zij moesten lang nadenken voordat ze een geschikt lied vonden om te zingen. Evelien Tonkens verwoordde naderhand in haar column in de Volkskrant haar ervaringen tijdens deze werkconferentie.

Nieuwe cultuur

In het plenaire slotgesprek werd vooral het belang van nieuwe cultuuruitingen benadrukt. Daarmee bedoelden de deelnemers allerlei uitdagende vormen van cross-over muziek, theater, beeldende kunst etc. De conferentie deed een beroep op culturele instellingen en fondsen om juist de

verschillende vormen van cross-overkunst te stimuleren, omdat ze een bron van vernieuwing zijn. Besloten werd om tijdens de OMWaNA stadsmanifestatie hier extra ruimte voor te scheppen.

In aansluiting op de conferentie benadrukt de stedelijke kerngroep hoe belangrijk het is dat er meer ruimte wordt gemaakt voor de verschillende generaties in Amsterdam om hun verbondenheid met het land van herkomst inhoud te kunnen geven en te kunnen uitdragen. Als je je roots kent en er trots op zijn, sta je sterker in het leven. Verbondenheid is niet eenduidig. Nieuwe Amsterdammers én vele "oude" Amsterdammers voelen zich met méér dan één plek verbonden.

A.5 Manifest nummer 5 Nieuw Amsterdam

OMWaNA betekent oudere migranten werken aan een nieuw Amsterdam. Zo is OMWaNA ook begonnen, als een initiatief van ouderen. Maar meteen vanaf de start is er gekozen voor een aanpak waarbij meerdere generaties en naast migranten, ook autochtone bewoners deel uit konden maken van OMWaNA. Maar hoe zit het met dat Nieuw Amsterdam? Hoe zien de mensen van OMWaNA Nieuw Amsterdam? En hoe kun je als individu, organisatie of politiek een bijdrage leveren aan de totstandkoming van dit nieuw Amsterdam? Om hier een antwoord op te vinden heeft de stedelijke kerngroep met tal van mensen gepraat over

hun beelden van Amsterdam en de ideale Amsterdamse samenleving. Eén hartenkreet kwam al snel naar voren. Laten we niet praten over integratie, want dat geeft het gevoel dat je iets moet laten, dat je een deel van je zelf moet vergeten, om deel te kunnen nemen aan het geheel. Laten we liever spreken over participatie of over meedoen, vanuit je eigen achtergronden en talenten. Deze visie en de al eerder ontwikkelde visies op de vier OMWaNA thema's heeft de kerngroep verwoord in Manifest nummer 5. Dit manifest vormde de basis voor de OMWaNA stadsmanifestatie, waar het werd uitgereikt aan wethouder Maarten van Poelgeest, die het namens het college van B&W in ontvangst nam.

Om het niet alleen bij teksten te laten is de stedelijke kerngroep ook in discussie gegaan met architecte Afaina de Jong die al eerder tijdens de werkconferentie over wonen een grote betrokkenheid bij OMWaNA had getoond. Zij maakte een visualisatie van Nieuw Amsterdam die tijdens de stadsmanifestatie gepresenteerd werd en die ook op de website van de stichting BMP te zien is. De kerngroep vindt het belangrijk dat er met de inhoud en de beelden over nieuw Amsterdam verder gewerkt wordt om dat ideale Nieuw Amsterdam ook echt vorm te geven.

B. Programma's van de stadsdeelgroepen en de stadsmanifestatie

Het OMWaNA kent vier stadsdeelgroepen. Deze zijn gevormd nadat in elke van de vier stadsdelen een startbijeenkomst is georganiseerd waar mensen zich voor deelname aan de stadsdeelgroep konden opgeven. Het programma van de startbijeenkomsten was zo ingericht dat mensen niet alleen iets konden horen over OMWaNA, maar dat ze ook zelf meteen actief konden meedoen en konden voelen wat ontmoeting en samenwerking in OMWaNA verband inhoudt. Aan de startbijeenkomsten deden in totaal zo'n hondervijftig mensen deel. De stadsdeelgroepen zijn in het voorjaar van 2006 van start gegaan. De opdracht die de groepen van de stedelijke kerngroep kregen luidde: Ontwikkel één of meerdere creatieve programma's voor je eigen stadsdeel en zorg dat deze worden uitgevoerd". De stadsdeelgroepen bestonden uit bewoners die zich aangesproken voelden door het idee van OMWaNA. De besturen van de vier stadsdelen hebben elk tienduizend euro beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de OMWaNA activiteiten in hun stadsdeel. Voor dit budget konden onder meer vakdocenten worden ingehuurd en materialen worden gekocht.

B.1 Documentaire Gewoon Noord

De OMWaNA stadsdeelgroep Noord wordt gedragen door een groep enthousiaste jongeren van Surinaamse en Marokkaanse afkomst, maar er zijn ook Marokkaanse, Surinaamse en Nederlandse ouderen bij de groep betrokken. In totaal kent de groep twaalf deelnemers.

In het voorjaar van 2006 heeft de groep vooral gebrainstormd over de vraag wat voor creatief programma's ze zou willen ontwikkelen en welke thema's daarbij belangrijk zou zijn. Uit deze discussies is het idee ontstaan om een documentaire over het leven in Noord te maken en om een rapbattle te organiseren.

In het najaar van 2006, heeft de stadsdeelgroep zich, onder leiding van regisseur Astrid Bussink van Open Studio, toegelegd op het zoeken van personages die gefilmd konden worden, het maken van een script, het hanteren van de camera, het maken van draaiboeken, het monteren van een film en nog veel meer. Tot januari 2007 is er aan het script gewerkt. De opnames zijn in drie weekenden in januari en februari gemaakt. Hieraan voorafgaand heeft een aantal leden van de groep een cursus gevolgd bij Open Studio. In februari en maart is er gemonteerd en zijn de proefversies becommentarieerd en bijgesteld. In de documentaire worden bewoners uit Noord (waaronder een

Surinaamse man die pindakaas maakt, een Nederlandse oma, een jonge alleenstaande Surinaamse moeder en haar Marokkaanse vriendin) in hun omgeving geportretteerd. Een documentaire die met humor laat zien hoe gewoon het leven in Noord is.

Op 14 april 2007 vond de première van de documentaire plaats tijdens het filmfestival "Film Express" van jongerencentrum Nowhere. Een bijzonder spannend moment voor de leden van de stadsdeelgroep, de mensen die in de film geportretteerd zijn en voor de regisseur. De film oogstte veel applaus. Het moment van de première was ook een moment van ontmoeting tussen de stedelijke kerngroep, de stadsdeelgroep Zeeburg en de stadsdeelgroep Noord. Er ontstond een waar OMWaNA gevoel onder de ruim 75 bezoekers van het filmfestival. Een gevoel dat versterkt werd door het muzikale optreden van twee leden van de groep Noord die ook in de documentaire te zien zijn.

Na de première van de film heeft de groep diverse contacten gelegd met scholen in Noord om de mogelijkheden voor het organiseren van een rapbattle te onderzoeken. Als gauw bleek dat de scholen niet erg enthousiast waren over dit plan, omdat een rapbattle volgens hen tot agressiviteit kan leiden. Bovendien werd er in Noord in het kader van de Amsterdamse Stadsspelen al een brede talentenjacht

georganiseerd. Geïnspireerd door de positieve ontvangst van de documentaire heeft de groep besloten om een uitgebreid programma te organiseren rond de vertoning van de documentaire. Dit heeft ertoe geleid dat de film in Noord op diverse plaatsen is vertoond (o.a. in buurthuis De meeuw, buurtcentrum het Zwanenmeer, Educatief vrouwencentrum Amsterdam Noord een filmfestival in Noord en een verzorgingshuis). In de meeste gevallen werd de vertoning van de film begeleid door leden van de stadsdeelgroep die met de zaal in discussie gingen over hun beleving van Noord en hun visie op dit stadsdeel.

Op 21 oktober was de film te zien tijdens de OMWaNA stadsmanifestatie en op 2 februari 2008 op de lokale zender AT5. Tijdens de OMWaNA stadsmanifestatie hebben de leden van de stadsdeelgroep Noord een ontmoeting gehad met jongeren van de theatergroep Ongehoord Noord die zelf ook een film over Noord hebben gemaakt. Zij hebben met elkaar ervaringen uitgewisseld over het maken van films (documentaire en speelfilm) en hun beelden van Noord.

B.2 Theater De Rode schoenen van Hasan

De stadsdeelgroep Zeeburg is qua achtergronden de meest gemengde van allemaal. Deze groep, die bestaat uit twaalf mensen heeft hard gewerkt aan het scenario voor een multimedia theaterstuk

gebaseerd op verhalen uit Zeeburg. Het centrale thema van de verhalen is "ontmoetingen". Er zijn video-opnames gemaakt van verhalen vertellende Turkse ouderen en van kenmerkende plekken in Zeeburg. Er is een OMWaNA Zeeburglied geschreven en er is flink geoefend met de zogenaamde bewegingsmachine. De verhalen die in het stuk gehoord worden zijn o.a. verzameld op een aantal scholen in Zeeburg, waar ouders met de verhalenman een project deden. De theatergroep bestaat zes kinderen en acht volwassenen. De acteurs die aan het stuk meedoen zijn door leden van de stadsdeelgroep geworven. Sommige leden spelen zelf ook mee. Voor de meesten is het de eerste keer dat ze op het toneel staan.

Het theaterstuk is geregisseerd door Bregje van de Ven en Mette Steincke, twee jonge vrouwen die aanvankelijk gewoon lid waren van de stadsdeelgroep, maar zich nu op het regisseren hebben geworpen. Omdat een deel van de acteurs weinig Nederlands spreekt In het theaterstuk ligt de nadruk niet alleen op vertellen, maar ook op bewegen.

Het Theaterstuk de Rode schoenen van Hasan is op 22 en 23 juni 2007 uitgevoerd in de theaterzaal van stichting Nowhere, beide keren was de voorstelling uitverkocht. Jan Hoek schreef een enthousiast verhaal in zijn weblog. Voor de stadsmanifestatie heeft

de groep nog drie extra keren gerepeteerd en is een van de regisseurs speciaal overgekomen uit Zweden, waar ze thans woont. Ook hier was de voorstelling een groot succes.

Naast het theaterstuk heeft de stadsdeelgroep Zeeburg een opfleurpletje voor Zeeburg gemaakt. Op veertig plekken in het stadsdeel (zowel in het oude als het nieuwe Zeeburg) hebben portretten (foto's en verhalen) van mensen uit Zeeburg gehangen, gemaakt door stadsdeelgroep-leden Catelijne Beijst en Nancy Heilbron. Het zoeken van geschikte plekken en het aanspreken van winkeliers, buurtcentra en andere bedrijven in Zeeburg was een arbeidsintensief werkje, maar ook leuk. De foto's van het opfleurpletje zijn ook te zien geweest tijdens de stadsmanifestatie, waar ze veel bewondering oogsten. Vanaf maart 2008 hangen de portretten in de Openbare Bibliotheek aan de Insulindeweg.

B.3 OMWaNA Baarsjes festival

De stadsdeelgroep in De Baarsjes bestond uit acht vrouwen (Marokkaans, Turks, Surinaams en Nederlands) en een Marokkaanse oudere man. Vanaf het eerste begin stond voor de leden van deze groep vast dat ze iets met kunst, muziek en dans wilden. Tijdens de brainstormsessies over de vraag welke creatieve programma's de groep wilde organiseren is er veel gesproken over de betekenis van kunst. De

leden van de groep hebben zelf tekeningen gemaakt waarin zij tot uitdrukking brachten wat de uitstraling van de kunstwerken van OMWaNA zou moeten zijn. Uit alle tekeningen bleek hoe zeer de mensen de scheidslijnen in de samenleving willen doorbreken en hoe graag ze willen dat verschillende generaties en mensen van verschillende culturen samen optrekken.

Aansluitend op het tekenen hebben de deelnemers uit een serie prints van bekende kunstwerken in Amsterdam gekozen welk kunstwerk ze zelf het mooiste vinden. Opvallend was dat er enerzijds gekozen werd voor de abstracte kunst van Jan Wolkers en anderzijds voor kunstwerken die humor uitstralen. In de groep ontstond een discussie over de vraag waarom kunst belangrijk is. Een Marokkaanse vrouw vertelde dat ze pas in Amsterdam kunst is gaan waarderen. In Marokko kwam ze hier niet mee in aanraking. Volgens de groep is kunst belangrijk omdat het mensen uitdaagt na te denken, de omgeving spannend maakt en mensen verbindt.

Omdat het moeilijk was te kiezen uit de diverse voorstellen heeft de stadsdeelgroep De Baarsjes ervoor gekozen om meerdere deelprojecten te organiseren in deze bijeen te brengen tijdens een OMWaNA Baarsjes festival. Dit festival vond plaats op 16 juni 2007 in verzorgingshuis Nieuw Vredenburg.

Verschillende Baarsjes deelprojecten

Omdat de vrouwen vonden dat vaders meer met hun kinderen moeten optrekken, hebben ze het project van de klussende vaders bedacht.

Zo'n tien vaders (van wie maar een enkeling echt bleek te kunnen klussen) hebben samen met hun kinderen in een periode van tien weken een kunstwerk bedacht en gemaakt. Daartoe kwamen ze elke zondagmiddag bijeen. Ze werden begeleid door beeldend kunstenaar Sabine IJsseldijk. De groep is begonnen met schilderen en tekenen, daarna hebben de vaders en de kinderen een schaalmodel van een molen gemaakt. Vervolgens is de molen in van sloophout in het groot gemaakt. De OMWaNA molen is door stadsdeelvoorzitter Arco Verburg onthuld tijdens het OMWaNA Baarsjesfestival. Het was nog een hele klus om het gevaarte, dat bijna 3 meter hoog is, in het verzorgingshuis te krijgen. Na afloop van het festival heeft de molen enkele maanden in de openbare bibliotheek aan het Mercatorplein gestaan, waar hij veel reacties van het publiek opriep. Op 21 oktober is de molen tijdens de stadsmanifestatie te zien geweest in Pakhuis de Zwijger.

De vrouwen van De Baarsjes houden van kunst. Om het thema sociale verantwoordelijkheid vorm te geven hebben ze een mozaïek bedacht dat de verbondenheid

tussen generaties heette. Dit mozaïek is gemaakt door buurtmoeders en ouderen van woon-zorgcentrum Nieuw Vredenburgh en intercultureel ouderencentrum de Hudsonhof. Het mozaïek project is begeleid door medewerkers van de buurtmaatschap Mozaïek. Tijdens het Baarsjes festival is het kunstwerk door leden van de stadsdeelgroep officieel als cadeau aan Nieuw Vredenburgh overhandigd.

Wat is een festival zonder muziek? Op uitnodiging van de stadsdeelgroep hebben 9 muzikanten uit De Baarsjes en elders uit, onder begeleiding van medewerkers van muziekcentrum Aslan, een internationaal Baarsjeslied gemaakt dat de schone titel "Dag buurman" draagt. Dit lied is tijdens het festival uitgevoerd. Ook op de stadsmanifestatie was de gelegenheidsgroep weer present. Het OMWaNA Baarsjeslied inspireerde stadsdeelvoorzitter Verburg tot een geheel eigen OMWaNA lied dat hij op deze manifestatie ten gehore bracht. Om te laten zien hoeveel krachtige en interessante ouderen er in de Baarsjes wonen maakte Sharon Perlee van BMP, op verzoek van de stadsdeelgroep een reeks portretten (foto's en interviews) van ouderen uit de buurt. Dit deelproject is opgezet als een sneeuwballijn, de ene oudere draagt de andere aan. Van de geportretteerden hebben enkele mensen zich aangesloten bij de stadsdeelgroep.

Het organiseren van een multicultureel festival in een verzorgingshuis was nog een spannend avontuur. Sommige bewoners waren bevreesd dat ze naar "kattengejank" moesten luisteren. De vrouwen van de stadsdeelgroep vroegen zich vertwijfeld af of de migranten wel naar het voor hen tamelijk onbekende verzorgingshuis zouden komen. Uiteindelijk werd het een zeer bruisend feest, waar iedereen met iedereen danste en men volop genoot van de producten en presentaties van OMWaNA. In het totaal waren er zo'n 120 bezoekers. Arco Verburg schreef erover in zijn weblog.

B.4 Dromen over wonen

Het karakter van stadsdeelgroep Geuzenveld-Slotermeer is vanaf het begin af aan anders geweest dan dat van de andere drie groepen. Hoewel er bij de startbijeenkomst in dit stadsdeel meer dan zestig mensen aanwezig waren en een flink aantal zich opgaf voor deelname aan de stadsdeelgroep, bleek het uiteindelijk erg moeilijk een vaste groep te vormen. De mensen kwamen dan weer wel en dan weer niet en het lukte niet, om zoals in de andere stadsdelen, een vaste kern te vormen. Veel bewoners van Geuzenveld-Slotermeer en dan met name de Marokkaanse en Turkse groepen, toonden zich teleurgesteld en afwachtend. Geuzenveld-Slotermeer maakt deel uit van de Westelijke Tuinsteden waar het nieuw Parkstad zal verrijzen. Oude huizen verdwijnen en er komen moderne

nieuwbouwhuizen volgens nieuwe stratenplannen voor terug. De bewoners hebben het gevoel dat er veel over hun hoofd besloten wordt en dat de dingen die zij wilden niet van de grond kwamen. De omslag naar het nemen van eigen verantwoordelijkheid werd moeizaam gemaakt. Hierdoor heeft de OMWaNA stadsdeelgroep meer het karakter van een platform gekregen dan van een groep. Sommige van de platformbijeenkomsten waren heel levendig. Andere keren was er haast niemand. Om iets te doen met de teleurstellingen van de betrokkenen heeft een aantal mensen van het platform bedacht dat het misschien goed zou zijn om een 'droomfestival' over wonen moet komen. Met het droomfestival willen de bewoners laten zien dat ze graag mee hadden willen denken over Parkstad én willen ze de toekomstige plannemakers van hun ideeën laten profiteren. Het festival werd opgezet als een ervaringsfestijn waarin de bezoekers geprikkeld worden te dromen over de toekomst, hun talenten te laten zien en te ontwikkelen en anderen te ontmoeten en nieuwe verbindingen aan te gaan.

Het festival is in samenwerking met Stadsdeel Geuzenveld-Slotermeer, woningcorporatie.. de organisatie Wijkweb en beeldend kunstenaar Michael Fleming georganiseerd. Voorafgaand aan het festival kregen bewoners blanco OMWaNA

ansichtkaarten, waarop ze hun dromen over wonen kunnen verbeelden.

De verschillende dromen en fantasieën werden tijdens het droomfestival dat op 8 september 2007 plaatsvond aan een zogenaamde droomwand gehangen. Tevens vormden een aantal kaarten uitgangspunt voor activiteiten tijdens het festival. Mensen konden ook ter plekke nog kaarten invullen, ze konden in een Marokkaanse tent genieten van geuren en kruiden uit verschillende windstreken, die beelden opriepen van het verleden, maar tegelijk uitnodigden deze een plek in het heden te geven. Er was een "creatent" waar op grote tafels vellen wit papier op bezoekers lagen te wachten, die hun droom met verf en kwast wilden visualiseren. Er was een muziek- en danspodium waarop nieuw talent zich kon presenteren en deelnemers met ritme en dans het publiek meelokken in een trance om hun fantasieën de vrije loop te laten.

Er was een workshop waar je gedichten kon maken en nog veel meer. In het totaal waren er op deze dag zo'n tweehonderd bezoekers aanwezig. Het geheel is door de Iraanse filmer Massoud vastgelegd op film. In de evaluatie van het festival constateerden stadsdeel en de stichting BMP dat het een bijzonder geslaagd festival was, dat bewoners op een veel actievere manier benaderde dan men bij dergelijke festivals gewend is. De bezoekers waren

enthousiast en het festival trok ook echt andere mensen. Stadsdeel Geuzenveld–Slotermeer voelt zich geprikkeld door de OMWaNA aanpak die na veel zoeken tot stand is gekomen en wil graag op deze manier verder werken. Portefeuillehouder Tys de Rooter bracht tijdens de OMWaNA stadsmanifestatie een eigen OMWaNA gedicht ten gehore.

De vier stadsdeelgroepen hebben met elkaar prachtige eindresultaten bereikt en geven zelf aan dat ze de andere leden van de groepen op een andere manier hebben leren kennen en waarderen. De stedelijke kerngroep vindt het belangrijk dat bestaande organisaties en instellingen in de diverse stadsdelen leren werken volgens de principes van OMWaNA. Dat betekent o.a. uitgaan van de ideeën van bewoners zelf, zorgen voor een vakkundige docent, werken volgens een vast tijdpad en behalve voor het groepsproces, ook veel aandacht hebben voor de producten die gemaakt worden, zodat mensen daar trots op kunnen zijn.

B.5 De Stadsmanifestatie

Op 21 oktober 2008 vond in Pakhuis de Zwijger de OMWANA stadsmanifestatie plaats. Het programma van deze manifestatie bestond uit verschillende onderdelen:

1. De presentatie van het slotmanifest van de stedelijke kerngroep en een aantal

activiteiten daarom heen, zoals de visualisatie van Nieuw Amsterdam van Afaina de Jong

2. De presentatie van de eindproducten van de vier stadsdeelgroepen
3. Een open podium voor groepen in de stad die hun theater, film en andere producten wilde vertonen.

4.

De manifestatie die duurde van 12.00 tot 21.00 uur vond in meerdere zalen tegelijk plaats. In de grote zaal van het Pakhuis was ruimte voor theater, muziek en de presentatie van het slotmanifest. In de kleine zaal vonden debatten plaats over de vier OMWANA thema's. In de filmzaal werden films vertoond en was ruimte voor discussies naar aanleiding van deze films. Ook was hier de geurroute van het festival Dromen over wonen te vinden.

De kunstwerken van OMWANA en anderen waren te bezichtigen in de expositieruimte, aan de wanden van de verschillende ruimtes en de hal beneden. En er was een workshopruimte waar workshops schilderen, Afrikaanse dans en circus werden gegeven. Het vinden van mensen en groepen die van het open podium gebruik wilden maken bleek geen enkel probleem. Er meldden zich zoveel initiatieven dat het programma ruim voor de dag van de manifestatie vol was.

De stadsmanifestatie werd door circa driehonderd mensen bezocht. In de middag

was het het drukst. Ouderen, kinderen, volwassenen van allerlei verschillende achtergronden genoten volop van het veelzijdige programma en voelden zich uitgedaagd om zelf mee te doen aan de workshops en inhoudelijke gesprekken. Hoogtepunten van de dag waren onder meer:

- Theaterstuk De Rode schoenen van Hasan
- Soulmusic van Joancy Breeveld en Orville Breeveld
- Scènes over opvoeding gespeeld door het publiek o.l.v. Floris Koot
- Gesprek tussen jongeren van Gewoon Noord (OMWaNA) en Ongehoord Noord o.l.v. Fenneke Wekker
- Debat over wonen a.d.v. visualisatie Nieuw Amsterdam van Architecte Afaina de Jong
- Verhalen van Nadia Bouras (lid stedelijke kerngroep OMaNa) aan de hand van foto's van de eerste generatie gastarbeiders

- Discussie over opvoeden a.d.h. les-dvd "Jongeren over opvoeden" van stichting Voorbeeld

(voor het volledige programma zie bijlage 2)

Voor de presentatie van het slotmanifest van OMaNa had de kerngroep enkele Amsterdamse politici die al eerder met OMaNa kennisgemaakt, uitgenodigd om op creatieve wijze op de inhoud van het manifest te reageren. Portefeuillehouder Tys de Ruiters van stadsdeel Geuzenveld Slotmeer had een gedicht gemaakt over de betekenis van OMaNa. Stadsdeelvoorzitter Arco Verburg van de Braamses zong een OMaNa lied en gemeenteraadslid Jesse Bos liet aan de hand van foto's zien wat OMaNa volgens haar betekent. Het inhoudelijk deel van het programma werd afgesloten door wethouder Maarten van Poelgeest die namens het College van Burgemeester en Wethouders het slotmanifest in ontvangst nam en toezegde met de stedelijke kerngroep verder te willen praten over de toekomst.

C. Het betrekken van personen, organisaties en instellingen

Als we kijken naar de aantallen te betrekken personen en organisaties die in de projectopzet van OMWaNA genoemd staan, dan kan geconstateerd worden dat die zonder meer gehaald zijn. Alleen het betrokken aantal initiatiefgroepleden is wat

kleiner geworden. Dit heeft onder andere te maken met leeftijd, terugkeer naar het land van herkomst en het gevoel dat er een actieve kerngroep is die de verantwoordelijkheden op zich neemt.

Beoogde aantallen betrokkenen

Initiatiefgroep	12 personen
Stedelijke kerngroep	15 personen
Stadsdeelgroepen (4 stadsdelen)	40 personen (4 x 10)
Betrokken instellingen/organisaties in stadsdelen (4 stadsdelen)	20 instellingen/organisaties (4 x 5)
Betrokken personen (4 stadsdelen)	400 migranten (4 x 100) 300 anderen (4 x 75)
consultatieronde over visie en vervolg	40 groepen
Stadsmanifestatie	100 mensen die al betrokken zijn 100 nieuwe mensen

Feitelijk gerealiseerde aantallen

Initiatiefgroep	6 personen
Stedelijke kerngroep	15 personen
Stadsdeelgroepen (4 stadsdelen)	40 personen
Betrokken instellingen/organisaties in stadsdelen (4 stadsdelen)	Tenminste 30 instellingen/organisaties
Betrokken personen (4 stadsdelen)	Noord: 300 Zeeburg: 200 De Baarsjes 150 Geuzenveld-Slotermeer 200 Scholen: 40

Werkconferenties + manifestgesprekken	170 (gedeeltelijk overlappend)
Stadsmanifestatie	150 mensen die al betrokken zijn
	150 nieuwe mensen

In stadsdelen veel mensen actief

Behalve over aantallen, valt er natuurlijk wel iets meer te zeggen over de betrokkenheid van mensen en organisaties. Uit de praktijk van OMWaNA blijkt dat het werken met creatieve programma's van een bepaalde duur goed werkt. Het is op deze wijze uitstekend gelukt om mensen met elkaar te laten samenwerken die elkaar anders niet ontmoeten. De groepen zijn zeer gemengd van samenstelling geweest Marokkaans, Turks, Surinaams, Nederlands en hier en daar mensen met een andere achtergrond. Sommige leden van de stadsdeelgroepen zijn ook al elders actief, anderen deden voor het eerst aan een langer durend programma mee. Voor veel van de mensen die meededen was het werken met creatieve programma's volstrekt nieuw. Ze voelden zich uitgedaagd en heel wat deelnemers ontdekten bij zich zelf talenten waarvan ze niet wisten dat ze ze hadden. De producten die ze maakten vervulden ze met trots en waren een aanleiding om familie, vrienden en burens uit te nodigen op naar de presentaties te komen. Op stadsdeelniveau heeft het OMWaNA mensen bereikt die normaal niet bereikt worden en zeker niet mee doen gemengde groepen en evenementen.

Een deelproject als dat van de klussende vaders in De Baarsjes is gedragen door een groep die eigenlijk nooit op zo'n manier actief is. Voor het werven van deelnemers aan deze groep zijn medewerkers van BMP op schoolpleinen gaan staan om vaders aan te spreken. De kinderen bleken een goede motor om de vaders, die aanvankelijk de neiging hadden om soms wel en soms niet te komen, elke zondag te motiveren om mee te gaan. Zij stonden te trappelen om samen te knutselen, zoals ze het noemden. Voor enkele vaders was het meedoen aan de groep een motivatie om gericht naar een baan op het sociaal gebied te zoeken. De ouder gesprekken op het MCO waren aanleiding voor ouders om zich intensiever met de gang van zaken op school te bemoeien.

Stedelijke kerngroep als zelfbewuste actor

De stedelijke kerngroep heeft uitsluitend uit migranten bestaan. Hiervoor is bewust gekozen. Op deze manier konden nieuwe Amsterdammers laten zien dat zij niet alleen kunnen reageren op discussies die anderen starten, maar dat ze zelf ook het initiatief kunnen nemen en daar anderen bij kunnen betrekken. De visie van de stedelijke

kerngroep is inhoudelijk niet altijd nieuw. Wat wel nieuw is dat deze visie van een gemengde groep migranten komt, die op grond van eigen ervaringen tot deze inhoud is gekomen. De leden van de groep zijn hiermee trendsetter binnen hun eigen gemeenschappen en laten in de praktijk zien hoeveel potentie er in de verschillende migrantengroepen aanwezig is. In de tweeënehalf jaar van het project is er een vaste groep OMWaNA aanhangers ontstaan die actief meedoet aan de verschillende inhoudelijke discussies en die zich betrokken voelt bij de manier van werken van OMWaNA (uitgaan van eigen ervaringen en inhoudelijke discussies in combinatie met creatieve aanpak). De werkconferenties straalden stuk voor stuk de OMWaNA spirit uit.

Mensen uit de wijken krijgen kost tijd

Terugkijkend is het OMWaNA gelukt een heel divers gezelschap aan mensen te bereiken en te activeren. Met name in de stadsdelen is het bereik groot geweest. Met de stadsmanifestatie had de stedelijke kerngroep de ambitie om de mensen uit de wijken naar een stedelijke ontmoeting te krijgen. Hoewel de manifestatie qua programmering geslaagd was en ook het beoogde aantal bezoekers heeft gehaald, was er bij de organisatoren toch enige teleurstelling, dat het maar ten dele lukte om de mensen uit de wijken ook naar een

stedelijk evenement te krijgen. Ze schatten in dat dat proces meer tijd nodig heeft.

Sommige voornemens niet gerealiseerd

Gedurende de uitvoering van OMWaNA zijn enkele initiatieven, voornamelijk om financiële niet of in beperktere zin dan voorgenomen, gerealiseerd. Een voorbeeld is de publiciteit rond het project. Om OMWaNA de nodige publiciteit te geven zijn er diverse posters ontworpen. Ook zijn er meerdere nieuwsbrieven gemaakt. Binnen de groep zijn allerlei ideeën ontwikkeld over het op grote schaal verspreiden van de posters en de nieuwsbrieven. Helaas waren er onvoldoende financiële middelen om deze plannen te verwezenlijken. De nieuwsbrieven hadden nu een oplage van 200 gedrukte exemplaren en een e-mail verspreiding naar ruim 300 adressen.

In het eerste jaar is er vanuit de initiatiefgroep nog het idee geopperd om, in samenwerking met scholen een wereldkinderdag te organiseren. Dit initiatief is verder niet uitgewerkt het te veel tijd zou kosten om hiervoor extra financiële middelen te werven en omdat er vanuit andere hoek al een wereldkinderdag werd georganiseerd. Ook de stadsmanifestatie heeft te lijden gehad onder gebrek aan financiën. De gemeente Amsterdam besloot onverwacht om voor het derde deel van het project veel minder geld beschikbaar te

stellen dan was verwacht. Met een extra bijdrage van het Amsterdams Fonds voor de Kunsten is dit gat enigszins gedicht, maar ook rond dit evenement is er onvoldoende financiële ruimte geweest voor de nodig geachte publiciteit.

In het eerste jaar is met het Amsterdams Historisch Museum afgesproken dat producten van het OMWaNA in de wezenkastjes op de binnenplaats tentoongesteld zouden worden. Door interne communicatieproblemen bij het Museum is deze afspraak helaas niet doorgegaan. Eind 2007 bleek dat de wezenkastjes al aan een andere organisatie vergeven waren.

Voedingsbodem voor verdere partnerschappen

De visie van OMWaNA is met veel uiteenlopende personen en organisaties besproken. Over het algemeen kregen de denkbeelden van kerngroep en de manier van aanpak van OMWaNA veel weerklank. Een flink aantal organisaties (zelforganisaties, scholen, woningcorporaties e. a.) heeft aangegeven graag aan de slag te willen met de ervaringen en inzichten van OMWaNA. Er is er in de tweeënehalf jaar van het project een goede voedingsbodem gecreëerd om de voorstellen van OMWaNA in partnerschap met anderen in praktijk te brengen en de ontwikkelde methodes en programma's zo over te dragen, dat

organisaties er zelfstandig mee verder kunnen. Bij vrijwel alle partners staat de wil om methodes leren waarmee ze voor hen onbereikbare groepen kunnen bereiken, voorop.

Professionele ondersteuning onontbeerlijk

Een project als het OMWaNA werkt in een combinatie van vrijwillige inzet van mensen (stedelijke kerngroep, stadsdeelgroepen) en professionele processturing en ondersteuning van deze groepen. Vier medewerkers van BMP hebben zich, op basis van wisselende ureninzet, intensief met de ondersteuning van het project beziggehouden. Daarbij hebben zij zich geconcentreerd op de processturing van het project als geheel, met zijn vele inhoudelijke en organisatorische lijnen en op het actief ondersteunen van de stedelijke kerngroep en de stadsdeelgroepen bij de uitvoering van hun ideeën. Met name het activeren van mensen die nooit eerder in programma's als dat van OMWaNA hebben meegedaan is een arbeidsintensieve klus. De leden van de stedelijke kerngroep kenden bij voorbeeld zelf mensen die ze voor de stadsdeelgroepen wilden vragen, maar ze wilden ook mensen die nog niet in beeld waren betrekken. Dus werden er op startbijeenkomsten georganiseerd. Medewerkers van BMP trokken de wijken in om daar met mensen op straat, met organisaties en met sleutelfiguren te praten

en ze uit te nodigen naar een start-bijeenkomst te komen. Werk dat door de vrijwilligers, die vrijwel allemaal een baan hebben, niet te doen is. Ook hebben de professionals een belangrijke rol gespeeld in de methodische begeleiding van de verschillende groepen. Gedurende het hele

proces is de samenwerking en de afstemming tussen vrijwilligers en professionals, op een enkel incident na, waarbij de vrijwilligers zich te veel opgejaagd voelden of niet erkend genoeg voelden, bijzonder goed verlopen.

Kansen voor de toekomst

Als leden van de stedelijke kerngroep en medewerkers van de stichting BMP hebben wij met veel plezier gewerkt aan de uitvoering van het project OMWaNA. Wij hebben het bijzonder stimulerend gevonden dat de manifesten zoveel bijval oogsten en dat de producten van de stadsdeelgroepen met zoveel enthousiasme ontvangen zijn. Het is ook bemoedigend om te ervaren dat andere organisaties (zoals bibliotheken, AT5, theatergroepen stadsdelen en zelforganisaties) de producten van OMWaNA overnemen of door de gehanteerde methodes geïnspireerd zijn.

Tijdens de uitvoering van het project hebben we echter ook veel mensen ontmoet die teleurgesteld zijn in hun leven en die het idee hebben dat zij als mens er niet veel toe doen. Dat vinden wij een pijnlijke constatering. Met onze programma's hebben we juist deze mensen willen laten ervaren dat het ook anders kan en dat er vele manieren zijn waarop je betrokken kan zijn en vooral, iets met je eigen talenten kan doen. Voor de mensen die aan OMWaNA hebben meegedaan heeft dit concept zeker gewerkt. Wij hopen dat de programma's en de methodes die in OMWaNA ontwikkeld zijn de komende tijd ook door andere organisaties en instellingen worden opgepakt. Er is wat betreft het

creëren van nieuwe vormen van maatschappelijke betrokkenheid nog een wereld te winnen. Als kerngroepleden en als stichting BMP staan we klaar om andere organisaties en instellingen te ondersteunen bij het oppakken van de OMWaNA methode.

Hoewel de inhoud van ons werk op veel bijval kon rekenen, zijn we toch ook tegen een aantal belemmeringen aangelopen. Een van de grootste belemmeringen die wij ervaren hebben, zijn de taaie structuren van de Amsterdamse professionele wereld van woningcorporaties, scholen, zorginstellingen en dergelijke. Met de mond belijden zij de noodzaak van participatie en betrokkenheid van migranten in de stad, maar in de praktijk zijn er maar heel weinig concrete initiatieven om mensen echt te bereiken en van hen te horen wat zij belangrijk vinden. En als er al initiatieven zijn dan worden die vaak in de kiem gesmoord omdat ze altijd in de vorm van tijdelijke projecten moeten worden uitgevoerd. Vanuit het OMWaNA pleiten wij er voor om de komende tijd niet alleen in te zetten op het activeren van nieuwe en oude Amsterdammers, maar ook om samen met woningcorporaties en scholen een aantal experimenten op te zetten waarin deze organisaties in de praktijk leren hoe op creatieve wijze de bewoners van de stad kunnen bereiken en

de signalen en visies van deze bewoners in hun beleid en praktijk een herkenbare plek kunnen geven.

Stedelijke kerngroep OMWaNA en stichting BMP, maart 2008